«ند پرایس» از تحلیل نشست تهران خودداری کرد

سکوت واشنگتن در برابر سفر اردوغان و پوتین به تهران

آمریکا بر بازگشت همزمان به برجام پافشاری کرد

سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا در یک کنفرانس خبری به سوالاتی درباره پیشرفت‌های اخیر برنامه هسته‌ای ایران و دیدار سه‌جانبه روسای جمهور ایران، ترکیه و روسیه پاسخ داد.

به گزارش ایسنا به نقل از وبگاه وزارت امور خارجه آمریکا، ند پرایس، سخنگوی وزارت امور خارجه این کشور در یک کنفرانس خبری در پاسخ به این سوال که آمریکا چه انتظاری از نشست سه‌جانبه ایران، روسیه و ترکیه درباره سوریه دارد، آیا پیشرفتی در زمینه موضوع سوریه وجود خواهد داشت و آیا تعاملاتی دیپلماتیک مانند این توسط ولادیمیر پوتین، رییس جمهور روسیه نگران‌کننده است، گفت: صحبت کردن درباره دستور کار[این نشست] را به خود این سه کشور واگذار می‌کنم. ما شاهد اظهارات متعددی از سوی این کشورها در زمینه موضوعات مورد بحث بوده‌ایم اما صحبت کردن درباره آن را بر عهده خودشان می‌گذارم. این مقام آمریکایی همچنین در خصوص ادعاهای ارائه پهپادهای ایران به مسکو و نیز سفر ولادیمیر پوتین رئیس جمهوری روسیه به تهران و احتمال انعقاد قراردادی در این زمینه مدعی شد ما نگرانی‌های خود را از احتمال ارائه فناوری پهپادهای ایرانی به روسیه ابراز کرده ایم. وی در تداوم ادعاهای واشنگتن افزود که ما از نزدیک تحولات را دنبال خواهیم کرد. تمام تحریم‌های ما همچنان درحال اجرا هستند و هرگونه معامله ای با ایران در زمینه پهپادها شامل تحریم‌های ما و همچنین تعدادی از کشورها در سراسر جهان خواهد شد.

«جیک سالیوان» مشاور امنیت ملی کاخ سفید که در آستانه سفر جو بایدن رئیس جمهوری آمریکا به منطقه غرب آسیا در جمع خبرنگاران در کاخ سفید ادعا کرد که بر اساس اطلاعات آمریکا، ایران درحال آماده سازی برای ارسال پهپاد به روسیه جهت استفاده آنها در اوکراین است.

انتقاد از تبعات اقدام ترامپ علیه برجام

پرایس در ادامه در پاسخ به سوالی درباره اظهارات اخیر سید کمال خرازی، رییس شورای راهبردی روابط خارجی مبنی بر این که «بر هیچ کس پوشیده نیست که ما توانایی فنی برای ساخت بمب هسته ای را داریم اما تصمیمی در این خصوص نداریم»، ارزیابی او از چنین اظهاراتی، به ویژه پس از سفر جو بایدن، رییس جمهور آمریکا به منطقه چیست، بیان کرد: فکر می‌کنم ما با صراحت گفته‌ایم که از زمان خروج دولت قبلی از برجام[توافق هسته‌ای]، بر کسی پوشیده نیست که مواد شکافت‌پذیر ایران افزایش پیدا کرده و زمان گریز آن، یعنی زمانی که برای به دست آوردن مواد شکافت‌پذیر کافی جهت تولید یک سلاح هسته‌ای، در صورتی که بخواهد تسلیحات تولید کند، به طور چشم‌گیری کاهش یافته است. از حدود یک سال به چند هفته یا کمتر رسیده است.

او در ادامه گفت: دلیل این که ما هنوز بر روی تصمیم‌گیری در این باره که آیا می‌توانیم به بازگشتی دوجانبه به پایبندی به برجام بازگردیم یا نه، دقیقا این است که بازگشتی دوجانبه به پایبندی موجب اعمال دوباره محدودیت‌ها بر برنامه هسته‌ای ایران می‌شود. زمان گریز را طولانی‌تر می‌کند که الان بیش‌تر از حد کوتاه است و بسیار فراتر از چیزی رفته است که بقیه مایلند شاهدش باشند. این کار همچنین اطمینان می‌دهد که برنامه هسته‌ای ایران باری دیگر مشمول سخت‌ترین مقررات راستی‌آزمایی و نظارتی مذاکره‌شده و تحت نظارت دوباره آژانس بین‌المللی انرژی اتمی قرار می‌گیرد. سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا همچنین مطرح کرد: رییس جمهور متعهد شده است که ایران هیچ گاه به یک سلاح هسته‌ای دست پیدا نکند. ما همچنان بر این باوریم که دیپلماسی موثرترین وسیله عمل به این وعده است. همچنان بر این باوریم که بازگشتی دوجانبه به پایبندی به برجام سودمندترین مسیری است که هنوز شدنی است و ما تا زمانی که منافعمان ایجاب کند، آن را در پیش خواهیم گرفت.

پرایس در پاسخ به این که آیا طبق گفته‌هایش، اظهارات ایران در این زمینه را باور ندارد و فکر می‌کند که ایران در این باره لاف می‌زند، گفت: ما می‌دانیم که آن‌ها مواد شکافت‌پذیر بیشتری به دست آورده‌اند. می‌دانیم که زمان گریزشان به طور چشم‌گیری کاهش یافته است. اما رییس جمهور تعهد کرده است که ایران هیچ وقت به یک سلاح اتمی دست پیدا نمی‌کند.

او در پاسخ به سوال دیگری مبنی بر این که آیا درباره سفر پوتین به تهران این نگرانی وجود دارد که او از این فرصت برای دست‌یابی بیشتر کشورش به پهپادهای دارای قابلیت حمل سلاح از ایران استفاده کند، بیان کرد: ما به رصد دقیق ادامه خواهیم داد. تمام تحریم‌های ما اجرایی می‌شوند و پابرجا هستند. هر گونه معامله‌ای از این دست مشمول تحریم‌هایی خواهد شد که ما یا آماده کرده‌ایم یا احتمالا دیگر کشورهای جهان آماده کرده‌اند. بنابراین، این موضوعی است که ما همچنان آن را رصد خواهیم کرد.

حمایت مسکو از احیای برجام

دستیار رئیس جمهوری روسیه در اظهاراتی با تاکید بر اهمیت روابط دوجانبه ایران و روسیه، گفت که تداوم گفتمان غیرمستقیم میان ایران و آمریکا بر سر احیای برجام نشان‌دهنده تعهد ایران نسبت به اجرایی شدن کامل این توافق است و روسیه از احیای برجام حمایت می‌کند. به گزارش ایسنا به نقل از خبرگزاری اینترفکس، یوری یوشاکوف، مشاور رئیس جمهور روسیه گفت که این کشور از احیای توافق هسته‌ای[برجام] حمایت می‌کند. یوشاکوف با اشاره به سفر ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه به تهران برای دیدار با همتای ایرانی‌اش و دیدار احتمالی او با مقام معظم رهبری ایران، گفت: منطقی است که وضعیت پیرامون برجام در این دو دیدار مورد بحث قرار بگیرد. روسیه از احیای توافق هسته‌ای که در قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل در سال ۲۰۱۵ تایید شده است، حمایت می‌کند. این مقام روس گفت: به عبارت دیگر، هدف لغو محدودیت‌های تجارت و تعامل اقتصادی عادی ایران با جهان است و مسکو به تلاش‌ها در این مسیر ادامه می‌دهد. او در ادامه گفت: روسیه تداوم ارتباط [غیرمستقیم] در زمینه برجام را مهم تلقی می‌کند. ما از گفتمان برقرار شده میان ایران و آمریکا با میانجیگیری اتحادیه اروپا حمایت می‌کنیم و این گفتمان را نشان دهنده تعهد ایران نسبت به رسیدن به مصالحه در زمینه از سرگیری اجرایی شدن کامل برجام می‌دانیم.

تلاش اروپا برای حل اختلافات ایران و آمریکا

حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه کشورمان در تماس تلفنی با« جوزف بورل»، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا در خصوص آخرین وضعیت گفتگوها برای رفع تحریم‌ها اظهار کرد: هیچ تردیدی در اراده دولت جمهوری اسلامی ایران برای رسیدن به یک توافق خوب، قوی و پایدار وجود ندارد.

رئیس دستگاه دیپلماسی کشورمان با ابراز قدردانی از تلاش‌های بی وقفه جوزف بورل و آنریکه مورا و با اشاره به گفتگوهای اخیر خود با وزرای خارجه ایتالیا و فرانسه تأکید کرد: کاخ سفید باید زیاده خواهی‌ها و تردیدها را کنار گذاشته و با واقع بینی در مسیر دستیابی به راه حل و حصول توافق گام بردارد و از تکرار رویکرد ناکارآمد گذشته و رفتار غیر سازنده و توسل به اهرم فشار و تحریم دست بردارد. «جوزف بورل» مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا نیز در این گفت وگوی تلفنی با تقدیر از اراده مثبت و جدی طرف ایرانی در روند مذاکرات تاکنون، بر ضرورت ارائه و جمع بندی ایده‌های طرفین در شرایط کنونی تاکید کرد.

بورل همچنین ضمن تقدیر از ابتکار عمل‌های جمهوری اسلامی برای عبور از موانع و حل و فصل برخی اختلافات باقیمانده برای حصول توافق نهایی در مذاکرات برای رفع تحریم‌ها، بر آمادگی خود و معاونش برای تسهیل و تسریع این روند از طریق ارتباط و رایزنی با همه طرف‌ها تأکید کرد.

وندی شرمن :

جهان به نفت ایران احتیاج دارد

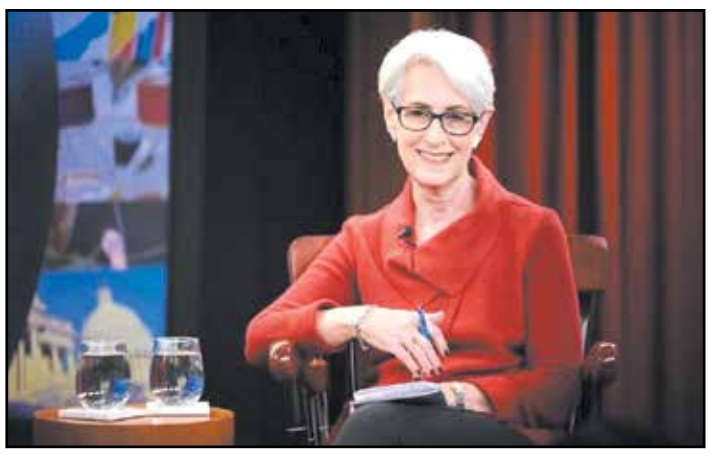

معاون وزیر امور خارجه آمریکا در اظهاراتی با ادعای این که ایران نمی‌تواند برای بازگشت به توافق هسته‌ای به تصمیم برسد، احیای توافق هسته‌ای را «به کلی به نفع ایران» تلقی کرد.

به گزارش وبگاه واشنگتن دیپلمات، وندی شرمن، معاون وزیر امور خارجه آمریکا در گفت‌وگویی مطرح کرد که توافق هسته‌ای[برجام] با وجود مذاکراتی طولانی که جهت احیای آن انجام گرفته و هنوز بی‌نتیجه باقی مانده، از بین نرفته است. شرمن در این باره گفت: من فکر می‌کنم این یک توافق بسیار کارآمد است و ایران فقط باید به آن «بله» بگوید. او با اظهار نظر درباره مواضع ایران در قبال احیای توافق هسته‌ای، مدعی شد: آن‌ها نمی‌توانند به تصمیم برسند. معاون وزیر امور خارجه آمریکا با اشاره به مزایایی که احیای توافق هسته‌ای برای ایران در بر خواهد داشت، گفت: تحریم‌های آن‌ها لغو می‌شود. اقتصادشان را بهبود می‌بخشند و دوباره نفتشان را می‌فروشند و جهان به نفت آن‌ها احتیاج دارد، بنابراین، قیمت خوبی نصیبشان می‌شود. انجام دادن این کار، به کلی به نفعشان است اما در رسیدن به اتفاق نظر مشکل دارند. او گفت: اتحادیه اروپا، فرانسه، آلمان، انگلیس و روسیه و چین همگی خواهان این توافق هستند. به گزارش ایسنا، اظهارات شرمن در پی این انجام می‌شود که آخرین دور از گفت‌وگوهای غیرمستقیم میان آمریکا و ایران برای حل‌وفصل آخرین مسائل حل نشده در زمینه احیای توافق هسته‌ای، اخیرا با تسهیل‌گری اتحادیه اروپا در دوحه انجام شد. این مذاکرات نتیجه راه‌گشایی به دنبال نداشت.

حمله سناتور جمهوری‌خواه به سیاست بایدن درباره ایران

یک سناتور آمریکایی در گفت‌وگویی با مطرح کردن ادعاهایی علیه فعالیت‌های هسته‌ای ایران و نقش آن در منطقه، از سیاست‌های دولت جو بایدن در قبال ایران انتقاد کرد. به گزارش ایسنا، «تام کاتن» سناتور جمهوری‌خواه آمریکایی در گفت‌وگویی با این شبکه، درباره سیاست‌های جو بایدن، رییس جمهور آمریکا در قبال مسئله هسته‌ای ایران گفت: ایران به دلیل این که جو بایدن در حال انجام دادن مذاکراتی بی‌پایان با حکومتی ضد آمریکایی است، به سرعت در حال پیش‌رفتن به سمت گریز هسته‌ای است. ادعای نزدیک شدن ایران به سمت گریز هسته‌ای در حالی مطرح می‌شود که مقامات ایران بارها تاکید کرده‌اند برنامه هسته‌ای ایران صرفا اهداف صلح‌آمیز را دنبال می‌کند و تولید و به کار بستن تسلیحات اتمی جایی در دکترین دفاعی ایران ندارد. کمال خرازی، رییس شورای راهبردی روابط خارجی ایران به تازگی در گفت‌وگویی با شبکه الجزیره تاکید کرد که ایران با هیچ کس درخصوص برنامه موشکی و سیاست‌های منطقه‌ای مذاکره نخواهد کرد زیرا این امر به معنای تسلیم شدن است. خرازی گفت: انجام گفت‌وگوهای مستقیم با آمریکا در سایه دیوار ضخیم بی اعتمادی و همچنین سیاست‌های این کشور امری دشوار است. وی در پایان خاطرنشان کرد: بر هیچ کس پوشیده نیست که ما توانایی فنی برای ساخت بمب هسته ای را داریم اما تصمیمی در این خصوص نداریم. تنها طی چند روز میزان غنی سازی اورانیوم را از ۲۰ درصد به ۶۰ درصد رساندیم و به راحتی می‌توانیم به ۹۰درصد نیز برسانیم.

در بخش دیگری از گفت‌وگوی کاتن با فاکس نیوز، او با اشاره به اقدام تروریستی آمریکا در به شهادت رساندن سردار شهید قاسم سلیمانی، فرمانده نیروهای قدس سپاه پاسداران، طی حمله‌ای پهپادی در بغداد، مدعی شد: وقتی رییس جمهور ترامپ از تواق هسته‌ای خارج شد، ایران را قدرتمند یا جسور نکرد. آن‌ها به سختی از محدودیت اورانیوم غنی‌شده تحت توافق هسته‌ای عبور کردند چون، پس از آن‌که رییس جمهور ترامپ مجوز ترور قاسم سلیمانی را صادر کرد.

دفاع سناتور دموکرات از ادامه دیپلماسی با تهران

یک سناتور دموکرات آمریکایی در گفت‌وگو با یک رسانه عربی تاکید کرد که احیای برجام بهترین گزینه برای واشنگتن و منطقه است.

به گزارش ایسنا، کریس مورفی، سناتور دموکرات آمریکایی در گفت‌وگو با شبکه قطری الجزیره گفت: ما در لحظه حساسی با تهران قرار داریم و این مساله به دلیل اقدامات ترامپ و تصمیم او برای خروج از توافق هسته ای است. وی تاکید کرد: ما امیدواریم که هنوز فرصت برای احیای برجام وجود دارد و این امر بهترین چیز برای واشنگتن و منطقه است. مورفی در خصوص ترور شیرین ابوعاقله به دست رژیم صهیونیستی نیز گفت: ما خواستار اطلاعات بیشتر درمورد تحقیقات دولت آمریکا در این خصوص هستیم. براساس این گزارش، حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه کشورمان اخیرا با اشاره به گفتگوی تلفنی خود با ««جوزپ بورل» مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، در صفحه اینستاگرام خود نوشت: «با آقای جوزپ بورل مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا به صورت تلفنی در خصوص آخرین وضعیت گفتگوها برای رفع تحریم صحبت کردم.

آقای بورل از اراده مثبت جمهوری اسلامی ایران و ابتکار عمل ما برای عبور از موانع و حل و فصل اختلافات باقی مانده در مذاکرات تقدیر کرد و گفت به تلاشهایشان برای نزدیک کردن دیدگاه ایران و آمریکا ادامه خواهد داد.

من هم از آقای بورل و آقای مورا به دلیل تلاشهای مثبت و بی وقفه‌اشان تشکر کردم و به تبیین دلایل اختلافات و راه حل آن پرداختم. به آقای مورا صراحتا گفتم آمریکا باید زیاده خواهی و تردید را کنار بگذارد. معتقدیم راه حل تکراری نتیجه تکراری را به دنبال خواهد داشت. واقع بینی مبتنی بر تحلیل درست نیاز امروز حکام آمریکا برای رسیدن به توافقی پایدار است.

به آقای بورل گفتم آمریکایی ها با اهرم فشار به نتیجه نخواهند رسید.»

از سوی وزیرخارجه سعودی مطرح شد

تمایل شورای همکاری خلیج‌فارس به حل اختلافات با تهران

وزیر خارجه سعودی در اظهاراتی تاکید کرد که تمام کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس با ایران گفت‌وگو می‌کنند زیرا آن‌ها خواهان حل اختلافات از طریق گفت‌وگو هستند. در واکنش به این موضع گیری ، «حسین امیرعبداللهیان» وزیر امور خارجه ایران در توئیتی در خصوص تحکیم روابط با همسایگان نوشت: «ایران دست‌های گشوده شده به سوی خود را می‌فشارد و در اولویت بخشی به همسایگان در سیاست خارجی خود، به سوی تحکیم روابط با همسایگان به پیش می‌رود. ایران بر مسئولیت کشورهای منطقه در برقراری امنیت و ثبات و همکاری سازنده و ثمربخش در جهت شکوفایی و توسعه اقتصادی فراگیر منطقه تاکید می‌کند.» به گزارش ایسنا به نقل از الشرق الاوسط، فیصل بن فرحان، وزیر خارجه عربستان در اظهاراتی گفت که کشورهای عضو شورای همکاری خلیج(فارس) موضع واحدی نسبت به آن چه تهدیدات ایران می‌خواند، دارند و می‌توان تماس‌های میان آن‌ها در این خصوص را به وضوح دید. وی در گفت‌وگو با شبکه سی ان ان تاکید کرد: تمام کشورهای عضو شورای همکاری با ایران گفت‌وگو می‌کنند زیرا آن‌ها خواهان حل اختلافات از طریق گفت‌وگو هستند.

فیصل بن فرحان در ادامه خاطرنشان کرد که محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی و جوبایدن، رئیس جمهور آمریکا در دیدار اخیر خود درخصوص چگونگی مقابله با آن چه تهدیدات ایران خوانده شده و مذاکرات و آوردن فشار کافی به منظور تشویق ایرانی‌ها برای نشستن بر میز مذاکرات، رایزنی کردند.

وزیر خارجه سعودی تاکید کرد: امیدوارم که ایرانی‌ها از مشوق‌های ارائه شده که شامل ادغام در منطقه و همکاری اقتصادی با همسایگان می‌شود، بهره ببرند و این امر فواید فراوانی برای ملت ایران به د نبال خواهد داشت. بن فرحان با اشاره به حملات انجام شده علیه پالایشگاه آرامکو گفت: عربستان با آمریکا و دیگر کشورهای منطقه برای ایجاد قدرت‌های دفاعی به منظور مقابله با هرگونه تعرض احتمالی ایران همکاری می‌کند.

بر اساس این گزارش، محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان اخیرا در آغاز نشست جده که با حضور رهبران آمریکا و کشورهای عرب منطقه برگزار شد، گفت که ایران را به همکاری با کشورهای منطقه و پایبندی به قوانین بین‌المللی دعوت می‌کنیم.

وی همچنین گفت که جهان اکنون با چالش‌های بزرگی مواجه است که نیازمند تلاش‌های بین‌المللی است. این در خواست از سوی بن سلمان درحالی است که ایران در سالهای اخیر بارها خواستار مشارکت جمعی در تامین امنیت منطقه شده است و ابتکارعمل‌های مختلفی را در همین راستا به کشورهای عربی ارائه کرده است که متاسفانه غالبا با کارشکنی و یا بی‌میلی عربستان سعودی این تلاش‌ها تاکنون راه به جایی نبرده است.

دیدگاه

پیام حضور اردوغان و پوتین در تهران

جلال خوش‌چهره

اندک زمانی پس از سفر منطقه‌ای «جو بایدن» و حضور خبرساز او در اجلاس ۶+۳ ریاض، اکنون تهران میزبان رئیسان جمهور دو کشور روسیه و ترکیه است. حضور «ولادیمیر پوتین» و «رجب‌طیب اردوغان» در تهران از دو بابت می‌تواند دارای اهمیت باشد؛ نخست جنبه نمادین آن پس از اجلاس ریاض و دوم؛ ماهیت حضور دو مقام کلیدی و تأثیرگذار در تحولاتی که اکنون نه تنها منطقه خاورمیانه، بلکه اروپا و جامعه جهانی را تأثیر پذیر از خود کرده است. حضور - به ویژه - پوتین در تهران در کمتر از یک‌هفته پس از سفر منطقه‌ای رئیس جمهوری ایالات متحده به اسرائیل و عربستان، می‌تواند این پیام را برای جامعه بین‌المللی داشته باشد که پیامد قطب‌بندی‌های سیاسی پس از جنگ اوکراین، اکنون در منطقه خاورمیانه مفهوم روشن‌تری یافته است. حضور رهبران دو بلوک قدرت‌های جهانی در کشورهایی که به مثابه قطب‌های قدرت اما رقیب منطقه‌ای به حساب می‌آیند، گرایش‌های هر یک از آنها را به نمایش می‌گذارد. اما این به معنای همه آن چیزی است که به راستی درحال شکل‌گیری است؟ پاسخ به این پرسش هنوز زود است؛ به ویژه آن‌که حضور اردوغان در این میهمانی به عنوان سیاستمداری عملگرا که بنا به دلایل مختلف همچنان خود را در خط میانه منازعه شرق و غرب قرار داده، نمی‌تواند مفهومی از نمایش گرایش رسمی به هریک از صف‌بندی‌های تازه در نبرد غول‌های جهانی قدرت باشد. مهم‌تر این‌که دستور کار اعلام شده، برگزاری هفتمین نشست سه جانبه رئیسان جمهوری‌های ایران، ترکیه و روسیه درباره سوریه است؛ نشستی که سابقه آن همچنان نتوانسته به ایجاد موضع مشترکی میان این سه برای بازگشت سوریه به ثبات و آشتی ملی بینجامد. در این‌حال فرصت حضور رئیسان جمهوری‌های ترکیه و روسیه، دو دستور کار حاشیه‌ای را نیز با خود دارد؛ یکی گفت‌وگوهای تهران با مسکو و آنکارا در حوزه همکاری‌های اقتصادی - محیط زیستی. همچنین گفت‌وگوهای مستقل اردوغان - پوتین که در بردارنده مسائل مربوط به جنگ اوکراین، خروج نیروهای روسیه از سوریه، تهدیدهای ترکیه برای اقدام نظامی در حلب (که هر لحظه وقوع آن ممکن به نظر می‌رسد) و چشم‌انداز اوضاعی که می‌تواند دامن منطقه را نیز به جنگ سرد تازه غول‌های قدرت فرا گیرد. از این‌رو گفت‌وگوهای بیرون از دستور کار برگزاری هفتمین نشست آستانه، اهمیت خود را بیشتر به رخ می‌کشد. ایده‌آل پوتین، گسترش دامنه جنگ اوکراین و یافتن شریکانی است که از یک‌سو بار این جنگ را از دوش روسیه سبک کند. از سوی دیگر بر دغدغه قدرت‌های رقیب بیفزاید. اردوغان نیز دغدغه خود را دارد. او که اکنون کشورش را به واسطه سیاست‌های سه وجهی اما زیگزاگی پان ترکیستی، پان عثمانیستی و اروپاگرایی با تورم ۸۲ درصدی دست به گریبان کرده، نیازمند مدیریت روابط با ایران و روسیه است. او در این کار دو هدف را به عنوان راه گریز از وضع جاری دنبال می‌کند؛ عبور از بحران اقتصادی یا کنترل آن. دیگری بسترسازی برای اهداف ژئو پولیتیک منطقه‌ای که نگاه خود را به تصرف حلب در سوریه و موصل در عراق متمرکز کرده است. در این صورت او خواهد توانست به انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۳ در ترکیه امیدوار شود. کانون گفت‌وگوهای او با «ابراهیم رئیسی» و «ولادیمیر پوتین» می‌تواند در گستره موارد یاد شده در بالا باشد. در این صورت تهران با هوشیاری نباید اجازه دهد که هر یک از میهمانانش به دیده تنها «کارت برنده» به او بنگرند. اگر هر یک از طرف‌ها، با نگاه به منافع خود، همچنان روابطی عملگرایانه را با تهران دنبال می‌کنند، تهران نیز می‌تواند از فرصت‌های موجود بهره لازم را برده و در این راستا عمل کند. سیاست «موازنه مثبت» همانی است که اردوغان در ماه‌های اخیر در روابط خارجی خود دنبال کرده است. او ضمن تعارض‌های رفتاری در جنگ اوکراین، مخالفت با سیاست‌های راهبردی ایران و روسیه در سوریه، قفقاز، اختلاف‌هایش با امریکا، اسرائیل و دولت مرکزی عراق در باره حلب و موصل، رجزخوانی‌هایش در برابر ناتو، بلند پروازی‌هایش در شمال آفریقا و... اما در بزنگاه‌های لازم از خود انعطاف‌هایی را نشان می‌دهد که چشم ناظران را خیره می‌کند. تهران میزبان دو میهمانی است که اهمیت میزبانی از آنان را نمی‌توان در تنها جنبه‌های نمادین آن تفسیر و تحلیل کرد.

منبع: دیپلماسی ایرانی

استراتژیک

ضرورت تفاهم فوری ایران و عربستان

سید هادی برهانی*

پروژه صهیونیسم برای اشغال فلسطین و تبدیل آن به یک کشور یهودی پیشرفت‌های زیادی داشته است. اینک اسرائیل تمامی سرزمین تاریخی فلسطین را اشغال کرده، اکثریت جمعیت فلسطینی آن را اخراج نموده، میلیون‌ها یهودی را از سایر نقاط جهان به این سرزمین آورده و حکومت و قدرت را در این جغرافیا به دست گرفته است. علاوه بر این مخالفت کشورهای عربی و اسلامی نیز نتوانسته موقعیت اسرائیل را در منطقه متزلزل نماید. امروزه اسرائیل واقعیتی انکارناپذیر و قدرتی جهانی در عرصه‌های مختلف نظامی، امنیتی، اطلاعاتی، کشاورزی، پزشکی و ... است، اما همچنان از مشکلی اساسی و بدخیم رنج می‌برد. مشکلی که آینده آن را، به رغم همه پیشرفت‌ها و توانائیها، زیر سوال برده و سرنوشت اسرائیل را با ابهامی جدی مواجه ساخته است. اسرائیل همچنان در بخش‌های وسیعی از جهان رژیم مشروعی قلمداد نمی‌شود. مشروعیت احتمالا مهمترین نگرانی اسرائیل و بزرگترین نقطه ضعف آن است. این مشکل دلیل مشخصی دارد. جوهره اسرائیل، به رغم همه زرق و برق‌ها و جلوه گری‌ها و قدرت نمایی‌های آن در منطقه و جهان، چیزی جز غصب فلسطین و اخراج فلسطینی‌ها نیست. آن هم به دست بیگانگانی که هیچ ربطی به سرزمین فلسطین نداشته و از سرزمین‌های دور به قصد اشغال و استعمار این سرزمین بر آن هجوم آورده اند. این حقیقت تعیین کننده و سرنوشت ساز قابل انکار نیست و همه، از هر جای جهان، می‌توانند به آسانی آن را ببینند. کدام یک از رهبران و مقامات اسرائیلی در طول عمر هفتاد و اندی ساله اسرائیل به این سرزمین تعلق داشته اند؟ من شخصا تاکنون به یک مورد هم برنخورده‌ام. تاکنون یک رئیس جمهور، یک نخست وزیر یا حتی یا وزیر یهودی ندیده ام که اجدادش در سرزمین فلسطین زندگی می‌کرده و به این آب و خاک تعلق داشته است. بررسی مختصری در زندگینامه این مقامات نشان خواهد داد همه آن‌ها از کشورهای دیگری مانند روسیه، اوکراین، لهستان و فرانسه به فلسطین آمده و مدعی آن شده اند. این حقیقت شامل همه نام‌های آشنا و مشهوری است که از اسرائیل می‌شناسیم: دیوید بن گوریون، اسحاق شامیر، اسحاق رابین، یهود باراک، گلدامایر، موشه دایان، بینامین نتانیاهو، آریل شارون، شیمون پرز، مناخم بگین، همه و همه، یهودیانی هستند که، یا خود و یا والدینشان، از سایر کشورها به فلسطین آمده و مدعی تعلق به آن شده اند. هیچ کدام از این نامها، و سایر رهبران و مقامات اسرائیل، نمی‌توانند یک، و تنها یک، سند قانع کننده در خصوص ارتباط واقعی خود و سرزمین تحت اشغال، فلسطین، ارائه نمایند. به رغم این حقیقت روشن، اسرائیل با کمک قدرت‌های جهانی و با فریب و نیرنگ پله‌های کسب مشروعیت را طی کرده و اینک به عضو رسمی سازمان ملل متحد تبدیل شده و مورد شناسایی ۱۶۰ کشور جهان قرار گرفته است، اما همچنان نزدیک به سی کشور آن را به رسمیت نشناخته و حاضر نشده اند با آن روابط رسمی برقرار نمایند. این کشورها - به جز سه کشور کوبا، کره شمالی و ونزوئلا - همگی کشورهای اسلامی می‌باشند. ممکن است عدد ۳۰ در برابر ۱۶۰ کوچک و کم اهمیت به نظر برسد، اما نگاهی به نقشه منطقه اهمیت این سی کشور را مشخص خواهد کرد. تمام همسایگان حلقه اول و دوم - و حتی در برخی جهات سوم و چهارم - اسرائیل را کشورهای عربی و اسلامی تشکیل می‌دهند. در واقع اسرائیل جزیره کوچکی - با مساحت بیست و چند هزار کیلومتری و با جمعیتی چند میلیونی - در اقیانوسی پهناور از کشورهای عربی و اسلامی است که ده‌ها میلیون کیلومتر مربع وسعت و صدها میلیون نفر جمعیت دارد. امنیت و آینده اسرائیل بدون پذیرش این اقیانوس (مخالفت و دشمنی) و عادی سازی روابط با آن قابل تصور نیست. در طول سال‌های گذشته اسرائیل موفق شده چندین کشور اسلامی، از جمله هفت کشور عربی، را از گردونه مخالفت و دشمنی با اسرائیل خارج نماید، اما پانزده کشور عربی و ده کشور اسلامی (غیرعربی) همچنان بر عدم شناسایی اسرائیل اصرار می‌ورزند. این کشورها شامل کشورهای عربی الجزایر، موریتانی، تونس، لیبی، سومالی، لبنان، سوریه، عراق، یمن، کویت، قطر، عمان، عربستان، کومور و جیبوتی و همچنین کشورهای اسلامی (غیرعربی) ایران، مالزی، افغانستان، پاکستان، بنگلادش، مالدیو، اندونزی، برونئی، مالی و نیجر می‌شود. دقت در لیست این کشورها یک نتیجه مهم را مشخص می‌نماید: ایران و عربستان را میتوان مهمترین قدرت‌هایی قلمداد نمود که همچنان اسرائیل را به رسمیت نمی‌شناسند. اهمیت عربستان، از این چشم انداز، دلایل مشخصی دارد. جغرافیای منطقه عربستان را به عنوان کشوری بزرگ و با موقعیت استراتژیکی مهم معرفی می‌نماید، اما موقعیت عربستان در جهان عرب و جهان اسلام بسیار فراتر از جایگاه جغرافیایی آن است. بخش بزرگی از این موقعیت از تاریخ منطقه سرچشمه می‌گیرد.

*** استاد مطعالعات اسرائیل دانشگاه تهران**

منبع: انتخاب